

## СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Веселин Методиев от департамент История на Нов български университет

за

изследването „Политическият консерватизъм“ със съавтор Петър Николов, участващ в конкурс за академичната длъжност „доцент“

Петър Николов е свързан с департамент История на Нов български университет, тъй като при нас той защити докторската си дисертация. Трябва да подчертая, че неговите изследователски умения бяха оценени високо. Още от тогава пролича научният интерес на колегата. В годините той се спира на няколко, различни по периодика, теми на исторически изследвания. В центъра на всичко обаче е търсенето на отговори около историята на българската аристокрация и оформяща се през възрожденското време заможна част от хората. Ето защо разглежданото изследване е за мен елемент от тази цялостна представа, търсена като изследователска цел.

Монографията „Политическият консерватизъм“ представлява цялостно проучване на възникването и развитието на една от трите основни идеологическо системи на модерната епоха – консерватизмът. Колегата Николов правилно се е насочил към представянето на една от базовите характеристики на консерватизма е неговата многоликост. Показва, че е възможно под един и същ знаменател да бъдат поставени различни, а често и диаметрално противоположни политически доктрини като монархизмът и национализмът, английският консерватизъм и

френския реакционизъм, европейската християндемократия и профашистките авторитарни режими в междувоенна Европа. При последните със ясна цел спекулация. Изключително трудно е, цялото това многообразие да бъде обхванато в единен разказ и по тази причина обикновено историците на политическите идеи се фокусират в едно от две направления – или разглеждат англосаксонската и френската консервативна традиция, или германската и свързаната с нея руска. Може би най-голямото постижение на предложената монография е именно това, че тя успява и то умело да разгърне общ разказ, в който да не остави незасегната нито една от значимите национални посоки на развитие на консерватизма.

Следващо достойнство на изследването е, че книгата „разказва“ историята на консерватизма не през сухи философски дефиниции и цитирани политически документи, а през човешки съдби, следвайки базовия принцип, че е по-лесно да познаеш консерватора, отколкото консерватизма. Без да излиза извън рамките на науката, този подход води до появата на една „история, населена с хора“, която от своя страна стъпва на академичната традиция на Нов български университет. Един стремеж, който трябва да бъде подкрепян.

Основната постановка в монографията е усилието на авторите да представят достатъчно ясно спецификата на различните типове консерватизъм, зависещи както от чисто географски и културни фактори (към коя национална традиция спада въпросното проявление), така и от историческия период, в който се развива. Колегата Николов прави интересен опит за типологизацията на консерватизма без да противоречи на други подобни усилия. Целта е изграждане на ясна картина, е достатъчно оригинална и сама по себе си представлява принос в историческата наука.

Следващ оригинален момент в монографията е извеждането на т.нар. три стълба на консерватизма: религия, патриотизъм и капитализъм/неравенство. Тази, предложена за пръв път именно от Петър Николов концепция, вече е придобила популярност в българските академични среди, както и сред един по-широк кръг интерпретатори на политическите процеси и създава комфортна начална точка, от която да може да се оцени и класифицира едно или друго политическо явление.

Извън разнообразните проявления на консерватизма, в книгата се откриват твърдения и за две основни „природи“ на консерватизма – елитистка и популиста. Според тази концепция, всеки нов консерватизъм изначално се заражда като по-скоро популистка реакция на прогресизма, рационализма и глобализма на елитите, т.е. на скритата либерална природа на консерватизма на елитите. Веднъж победила обаче, новата вълна еволюира по силата на неизменна политическа закономерност, в резултат на която новият популистки консерватизъм постепенно изгубва първоначалния си популистки характер и сам започва да се превръща в елитистки. Това всъщност е основната научна хипотеза на авторите.

В исторически план това обобщение за мен се нуждае от нови и нови проучвания, което обаче не отхвърля постигнатото в „Политическият консерватизъм“. Именно този принос дава основание да препоръчам колегата Николов да стане доцент в нашия университет.

Октомври 2018

доц. д-р Веселин Методиев